

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі
та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від 20.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОДРОЖЕЙ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**Ж "Транспорт та послуги"
ЖЗ "Туризм та рекреація"
перший (бакалаврський)
"Туризм"**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Розробник:
к.е.н., доцент

Олена СТРИЖАК

Завідувач кафедри
підприємництва, торгівлі та
туристичного бізнесу

Марина САЛУН

Гарант програми

Олена СТРИЖАК

Харків
2025

ВСТУП

На початку третього тисячоліття туризм перетворився на поширене соціально-економічне та політичне явище, що впливає на світовий устрій і політику не тільки за кордоном, а і в Україні. Туризм став одним із найприбутковіших видів бізнесу, зрівнявшись за ефективністю інвестицій із нафтогазовидобувною промисловістю й автомобілебудуванням.

Основними передумовами для цього є: географічне положення, наявність природного, культурного, історико-археологічного туристського потенціалу, конкурентоспроможність туристських послуг. В Україні на сьогоднішній день уже відбулося усвідомлення важливості розвитку туризму як одного з ефективних засобів оздоровлення національної економіки завдяки здатності цього сектора забезпечувати значні валютні надходження, створювати значну кількість нових робочих місць, стимулювати розвиток транспортної інфраструктури та іншим перевагам.

Метою викладання навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей" є формування теоретичних, професійних знань і практичних навичок щодо умов та принципів розробки програми туристичних подорожей; технології та організації туристичних подорожей; організації транспортних перевезень; правил виконання туристичних формальностей.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни "Організація туристичних подорожей" є:

вивчення та оволодіння практичними навичками щодо принципів створення та виконання програм перебування туристів; умов виконання туристичних формальностей: паспортно-візових, митних, валютних та медико-санітарних;

здобуття практичних навичок формування асортименту туристичного продукту (турів), етапів планування туристичних подорожей, їхнього програмного забезпечення;

отримання знань і вмінь щодо принципів формування програм перебування туристів, включення різновидів програмних заходів відповідно до: мети подорожі, запитів споживачів, сезонності, атрактивності маршруту тощо;

оволодіння навичками організації обслуговування клієнтів туристичного агентства, методами обслуговування, професійними стандартами якісного обслуговування; організації туристичного обслуговування (контроль, облік, розрахунки); організації різних видів подорожей, концепцій обслуговування, різних типів туристів тощо.

оволодіння знаннями щодо сучасного стану ринку перевезень туристів всіма видами транспорту, класів перевезень, системи тарифікації та пільг на послуги, технології обслуговування туристів і організації чартерних рейсів;

набуття професійних знань та навичок щодо технології та організації туристичних подорожей; страхування в туризмі; оформлення різних видів туристичних документів; визначення прав і обов'язків туристів, умов виконання претензійної роботи в туризмі; параметрів створення турпродукту підприємства, умов бронювання туристичного обслуговування; організації обліку і контролю

надання послуг, оформлення туристичної звітності; визначення та забезпечення безпеки туристичних подорожей.

Об'єктом вивчення дисципліни є діяльність суб'єктів туристичної сфери.

Предметом навчальної дисципліни є організаційне забезпечення туристичної діяльності.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1	ЗК3; ЗК5; ЗК7; ЗК14; СК1; СК2; СК6; СК7; СК9; СК10; СК12; СК15
РН2	ЗК1; ЗК2; ЗК3; ЗК7; ЗК14; СК1; СК6; СК8; СК15
РН3	ЗК5; ЗК6; ЗК7; СК1; СК2; СК5; СК7; СК10
РН6	ЗК3; ЗК4; ЗК5; ЗК7; ЗК14; СК1; СК2; СК4; СК6; СК8; СК12
РН7	ЗК3; ЗК5; ЗК6; ЗК7; ЗК8; ЗК10; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК2; СК5; СК6; СК7; СК12
РН8	ЗК1; ЗК4; ЗК5; ЗК8; ЗК9; ЗК13; СК3; СК7; СК8; СК11; СК12; СК16
РН9	ЗК1; ЗК4; ЗК6; ЗК7; ЗК8; ЗК9; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК3; СК5; СК7; СК8; СК9; СК10; СК11; СК12; СК13; СК14; СК15
РН10	ЗК1; ЗК8; ЗК10; СК2; СК5; СК6; СК7; СК9; СК16
РН12	ЗК1; ЗК5; ЗК8; ЗК9; ЗК10; ЗК11; ЗК12; ЗК13; ЗК14; СК1; СК3; СК8; СК9; СК11; СК13; СК14; СК15
РН18	ЗК1; ЗК5; ЗК13; СК2; СК3; СК4; СК10; СК11; СК13; СК15
РН22	ЗК1; ЗК4; ЗК6; ЗК8; ЗК9; ЗК13; СК1; СК3; СК8; СК10; СК11; СК12; СК13; СК14; СК15; СК16

де:

РН1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

РН2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

РН3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

РН6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

РН7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

РН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

РН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

РН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

РН22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

СК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

СК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Технологія організації та умови здійснення туристичних подорожей

Тема 1. Умови створення та функціонування туристичного підприємства

1.1. Поняття та особливості туризму.

Туризм як галузь економіки. Особливості туризму як сфери економічної діяльності. Функції та значення туризму. Відмінності туризму та подорожей. Передумови створення туристичних підприємств.

1.2. Особливості функціонування туристичного підприємства.

Підприємницька діяльність із надання туристичних послуг. Законодавчі та нормативні умови функціонування туристичного підприємства. Умови функціонування туристичного підприємства. Функції туристичного підприємства.

1.3. Туроператорська та турагентська діяльність туристичних підприємств.

Особливості туроператорської діяльності. Види туроператорів. Ліцензування туроператорської діяльності. Порядок ліцензування. Анулювання ліцензії. Форми турагентів. Формування агентської мережі. Відмінності між туроператором та турагентом. Просування туристичних послуг. Сертифікація туристичних послуг, її правила. Обов'язкова та добровільна сертифікація.

Тема 2. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту

2.1. Організація виробництва туристичного продукту.

Поняття туристичного продукту, його складові. Туристичні послуги та їх види. Характеристика асортименту послуг туристичної фірми. Планування туристичних подорожей. Організація туристичного обслуговування різних типів споживачів. Технологічний процес підготовки, реалізації та проведення туру.

2.2. Формування асортименту послуг туристичної фірми.

Мотивація клієнта при виборі туру. Туристичні мотиви та цілі подорожей. Чинники диференціації туристичного продукту. Класифікація турів. Туристичний ринок та просування туристичного продукту. Культура обслуговування та основні правила прийому клієнтів.

Тема 3. Принципи формування програм перебування туристів та організація їх обслуговування

3.1. Організація, підготовка та проведення програм перебування туристів.

Програмне обслуговування в туризмі. Правила та порядок складання програм перебування туристів. Фактори, що впливають на формування та комплектацію програм перебування туристів. Особливості створення програм перебування туристів залежно від видів туризму, інфраструктури курорту та місцевості основного перебування. Види та характеристика програмних заходів у туризмі. Умови виконання програм перебування туристів.

3.2. Особливості туристичного обслуговування.

Процеси організації, обліку та контролю туристичного обслуговування. Класи обслуговування. Техніка та технологія продажів у туристичній фірмі. Комунікації у безпосередньому спілкуванні та методи продажу. Форми та стилі обслуговування клієнтів. Формування комунікаційних навичок менеджера з продажів туристичної фірми. Інформування клієнтів про подорож. Види та форми розрахунків за туробслуговування. Оформлення повернення коштів за невикористане обслуговування. Робота з клієнтом після завершення подорожі.

Тема 4. Безпека та страхування в туризмі

4.1. Забезпечення безпеки туристичних подорожей.

Нормативно-правові акти щодо забезпечення безпеки туристичних подорожей. Фактори ризику в туризмі та основні заходи щодо нівелювання їх наслідків. Правила та норми, що регулюють питання безпеки туристичних подорожей. Правила поведінки туристів на транспорті. Правила поведінки туристів у разі надзвичайних та небезпечних ситуацій, а також у разі специфічних факторів ризику. Обов'язки туристів щодо дотримання правил поведінки в країні (місці) перебування..

4.2. Особливості страхування в туризмі.

Види страхування в туризмі. Обов'язкові види страхування. Страхові ризики туристів. Правила і порядок страхування туристів та їх майна та порядок виплати страхових сум. Договір страхування. Страхові програми. Страховий випадок. Порядок відшкодування страхових сум на медичне лікування. Дії застрахованого в разі настання страхового випадку.

Тема 5. Туристичні документи та правила їх оформлення

5.1. Договори на надання туристичних послуг.

Основні види туристичних документів. Види договорів у туризмі та порядок їх оформлення. Договір на туристичне обслуговування. Істотні умови договору. Умови зміни чи розірвання договору. Інформаційні, облікові, розрахункові та звітні туристичні документи. Оформлення документів туристичної групи. Порядок та послідовність оформлення документів індивідуальних туристів. Перелік питань щодо інформування туристів під час здійснення подорожей за кордон.

5.2. Туристичний ваучер.

Ваучер як основний туристичний документ. Правила оформлення туристичних ваучерів. Порядок заповнення та використання бланка туристичного ваучера.

5.3. Претензійна робота в туризмі.

Основні права та обов'язки туристів. Порядок відшкодування втрат у разі невиконання або неякісного виконання туристичного обслуговування. Порядок розгляду претензій. Порядок компенсації втрат. Використання Франкфуртської таблиці для розрахунку суми відшкодування моральної та матеріальної шкоди, заподіяної туристам з вини туроператора. Досвід інших країн щодо компенсації фізичної, матеріальної та (чи) моральної шкоди.

Тема 6. Бронювання туристичного обслуговування

6.1. Особливості бронювання у туризмі.

Процес бронювання послуг готельних, транспортних, екскурсійних підприємств. Правила взаємодії туристичної фірми та готельного підприємства. Процеси замовлення послуг підприємств ресторанного господарства та узгодження меню. Оформлення замовлень на комплексне туристичне обслуговування. Оформлення бронювання туристичних послуг та дотримання технології бронювання.

6.2. Сучасні технології бронювання.

Основні види автоматизованих систем бронювання та резервування в туризмі. Пошук й підбір туру та бронювання пакетних турів у режимі online. Правила deadline. Компенсація та штрафні санкції в разі несвоєчасної ануляції. Сучасні системи бронювання туристичних послуг. Бронювання електронних квитків. Online страхування. Електронні засоби платежів.

Змістовий модуль 2

Організація транспортних подорожей та перевезень

Тема 7. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів

7.1. Класифікація транспортних перевезень і транспортних засобів.

Транспортні перевезення, визначення, класифікація. Транспортні засоби, визначення, класифікація. Перелік документів та нормативно-законодавчих актів, що регулюють міжнародні транспортні перевезення. Транспортні послуги в туризмі.

7.2. Транспортне забезпечення в туризмі.

Використання транспортних засобів у туристських подорожах. Чинники вибору виду транспорту. Особливості розробки транспортних маршрутів. Основні вимоги до поведінки туристів при транспортуванні різними видами транспорту.

Тема 8. Туристичні перевезення на авіатранспорті

8.1. Організація туристських перевезень авіатранспортом.

Переваги та недоліки авіаперевезень. Причини популярності авіаперевезень. Класи обслуговування, що надаються авіакомпаніями. Основні види тарифів. Форми взаємодії авіакомпаній і туристських фірм. Чартерні авіаперевезення. Правила перевезень туристів та їх багажу.

8.2. Регулювання авіаперевезень.

Міжнародне регулювання авіаперевезень. Міжнародні авіаційні організації. Державне регулювання авіаперевезень. Сертифікація продажу квитків. Основні характеристики ринку авіаційних перевезень у світі та в Україні.

Тема 9. Туристичні перевезення на сухопутному транспорті

9.1. Система пасажирських перевезень на залізничному транспорті.

Переваги та недоліки перевезень залізничним транспортом. Види та характеристика потягів. Класифікація залізничних турів. Залізничні тарифи та збори. Прогресивні технології обслуговування пасажирів і туристів на залізничному транспорті. Правове регулювання залізничних перевезень та багажу.

9.2. Організація автобусних подорожей.

Переваги та недоліки перевезень сухопутним транспортом. Особливості переміщення та подорожей на автобусах. Види автобусів та їх функції. Процес підготування автоподорожі.

9.3. Організація подорожей на особистому автомобілі та прокат автомобілів.

Види автомобілів для цілей туризму та подорожей. Етапи підготовки автоподорожі. Розроблення автотранспортного маршруту. Історія виникнення системи прокату. Процедура оренди автомобіля. Вартість орендної плати.

Тема 10. Морські та річкові перевезення та круїзи

10.1. Круїзний туризм.

Переваги та недоліки перевезень водним транспортом. Морські та річкові круїзи, їх види. Особливості організації круїзів. Цінова класифікація круїзів. Основні круїзні регіони. Транспортні характеристики портів. Берегове обслуговування туристів. Ресурсний потенціал круїзів України.

10.2. Основні види водного транспорту.

Вітрильні судна. Яхтинг. Моторні яхти (круїзери). Підводні судна. Ботелі. Пароми та переправи. Короткострокові водні перевезення. Фрахт-контракт.

Тема 11. Види туристичних формальностей. Паспортно-візові формальності

11.1. Поняття та основні види туристичних формальностей.

Поняття та основні види туристичних формальностей. Міжнародні форуми та конгреси з питань туристичних формальностей. Світова та національна нормативно-законодавча база виконання туристичних формальностей. Вплив туристичної політики на спрощення туристичних формальностей.

11.2. Паспорти та їх види.

Правила оформлення паспортів громадянам України для виїзду за кордон. Види та особливості паспортів. Біометричні паспорти. Класифікація віз та встановлення візового (безвізового) режиму в'їзду до країни. Правила в'їзду-виїзду та транзитного проїзду через територію України та іноземних держав.

11.3. Візові формальності.

Оформлення в'їзних віз. Шенгенська угода та Шенгенська віза: правила оформлення документів туристів. Безвізовий режим для громадян України з біометричними паспортам на територію країн Європейського Союзу. Види та особливості віз. Туристична віза та правила її оформлення в посольствах різних держав. Правила та порядок оформлення української візи іноземним громадянам.

Тема 12. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності

12.1. Митні формальності.

Визначення понять "митні формальності", "митний догляд", "митна декларація". Поняття митних формальностей та органи, що забезпечують їх виконання. Правила ввозу в Україну та вивозу з України речей і товарів.

Процедура митного догляду та правил оформлення митної декларації. Основні реквізити митної декларації та порядок її заповнення.

12.2. Валютні формальності.

Поняття "валютних формальностей" та "валютного контролю". Валютні цінності. Правила перевезення валюти та інших цінностей через державний кордон України. Зворотний обмін валюти. Рекомендації СОТ щодо валютних формальностей.

12.3. Медико-санітарні формальності.

Медико-санітарні формальності для туристів. Епідеміологічно небезпечні території та правила поведінки туристів під час здійснення подорожей. Порядок надання медичної допомоги іноземним туристам на території України. Порядок надання медичної допомоги українським туристам на території іноземних держав. Правила провозу та перетину кордонів для тварин.

Перелік практичних (семінарських) занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять за навчальною дисципліною

Назва завдання	Зміст
<i>Тема 1. Умови створення та функціонування туристичного підприємства</i>	
<i>Лекція проблемного характеру</i>	Питання "Роль та значення ВТО у підвищенні ефективності туристської діяльності".
<i>Міні-лекція</i>	Питання "Проблеми та перспективи сертифікації туристичних послуг"
<i>Практичне завдання 1.1</i>	Туристичне обслуговування як підприємницька діяльність.
<i>Домашнє завдання 1.2</i>	Підготовка реферату. <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах.
<i>Тема 2. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту</i>	
<i>Міні-лекція</i>	Питання "Специфіка маркетингу на ринку рекреаційних послуг".
<i>Практичне завдання 2.1</i>	Кейс "Організаційно-економічний механізм формування та використання природно-рекреаційного потенціалу території".
<i>Практичне завдання 2.2</i>	Розроблення туристичного продукту.
<i>Тема 3. Принципи формування програм перебування туристів та організація їх обслуговування</i>	
<i>Практичне завдання 3.1</i>	Кейс "Організація міжнародного маршруту".
<i>Практичне завдання 3.2</i>	Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту.
<i>Домашнє завдання</i>	Завдання "Технологія доставки туристичного продукту до кінцевого споживача". <i>Презентація</i> результатів роботи в малих групах з домашнього компетентісно-орієнтованого завдання.
<i>Тема 4. Безпека та страхування в туризмі</i>	
<i>Міні-лекція</i>	Питання "Суттєві умови договору страхування".
<i>Практичне завдання 4.1</i>	Кейс "Правила поведінки туристів у країнах з іншими культурними та релігійними цінностями".

Практичне завдання 4.2	Моральний ризик та опортуністична поведінка під час страхування.
<i>Тема 5. Туристичні документи та правила їх оформлення</i>	
Міні-лекція	Питання "Ваучер як основний туристичний документ".
Практичне завдання 5.1	Доповнення відсутньої інформації договору про надання туристичних послуг.
<i>Тема 6. Бронювання туристичного обслуговування</i>	
Лекція проблемного характеру	Питання "Ризики використання технологій online бронювання туристичних послуг".
<i>Тема 7. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів</i>	
Лекція проблемного характеру	Питання "Транспорт – важливий компонент економіки держави".
Міні-лекція	Питання "Вплив розвитку засобів і систем перевезень на розвиток суспільства".
Практичне завдання 7.1	Послуги перевезення у складі туристичного продукту.
<i>Тема 8. Туристичні перевезення на авіатранспорті</i>	
Семінар-дискусія	Питання "Проблеми та перспективи розвитку авіаперевезень в Україні".
Практичне завдання 8.1	Адміністративні формальності в аеропорті.
Практичне завдання 8.2	Особливості обслуговування окремих категорій пасажирів.
<i>Тема 9. Туристичні перевезення на сухопутному транспорті</i>	
Міні-лекція	Питання "Підвищення тарифів на послуги залізничного транспорту та якості залізничних послуг".
Практичне завдання 9.1	Особливості обслуговування організованих груп туристів на залізничному транспорті.
Практичне завдання 9.2	Завдання. Організація перевезень пасажирів в автобусах, що надаються за договорами або окремими замовленнями.
<i>Тема 10. Морські та річкові перевезення та круїзи</i>	
Міні-лекція	Питання "Проблеми та перспективи розвитку річкових круїзів в Україні".
Практичне завдання 10.1	Переваги, недоліки та мотивація водних подорожей туристів.
Практичне завдання 10.2	Екскурсійні і прогулянкові перевезення на річкових суднах.
<i>Тема 11. Види туристичних формальностей. Паспортно-візові формальності</i>	
Міні-лекція	Питання "Біометричні паспорти: особливості оформлення та переваги використання".
<i>Тема 12. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності</i>	
Лекція проблемного характеру	Питання "Вплив туристських формальностей на збільшення / зменшення туристських потоків".
Практичне завдання 12.1	Визначення перспектив розвитку туристичного ринку за умов скасування будь-яких туристичних формальностей.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
<i>Тема 1. Умови створення та функціонування туристичного підприємства</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 2. Технологія створення туристичного продукту та формування його асортименту</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 3. Принципи формування програм перебування туристів та організація їх обслуговування</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 4. Безпека та страхування в туризмі</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 5. Туристичні документи та правила їх оформлення</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 6. Бронювання туристичного обслуговування</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 7. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 8. Туристичні перевезення на авіатранспорті</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 9. Туристичні перевезення на сухопутному транспорті</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 10. Морські та річкові перевезення та круїзи</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 11. Види туристичних формальностей. Паспортно-візові формальності</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою
<i>Тема 12. Митні, валютні та медико-санітарні туристичні формальності</i>	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань за темою

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

словесні (лекція (тема 1-12), лекція проблемного характеру (тема 1; 6-7; 12), міні-лекція (тема 1-2; 4-5; 9-11));

наочні (демонстрація (тема 1-12));

практичні (практичні завдання (тема 1-12), семінар-дискусія (тема 8)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів: максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається підсумовуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: завдання за темами (робота на практичних заняттях) (15 балів), індивідуальні опитування (15 балів), компетентнісно-орієнтовані завдання (20 балів), письмові контрольні роботи (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність ІЗ «Туризм та рекреація»

Освітньо-професійна програма «Туризм».

Семестр І

Навчальна дисципліна «Організація туристичних подорожей»

1. Діагностичне завдання (10 балів). Надайте порівняльну характеристику діяльності туроператора та турагента.

2. Ситуаційне завдання (10 балів). Під час подорожі до Центральної Африки туриста з України захопили озброєні бойовики та вимагають викуп у розмірі 50000 доларів. Ніяких правил поведінки турист не порушував, у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння не знаходився. У туристичному договорі з турагентом та у договорі страхування можливість такого випадку не оговорювалась, тобто випадок яв страховий класифікувати неможливо. В родини туриста немає зазначеної суми. Як має вчинити туристична фірма, де було придбано путівку? Що має робити родина захопленого у полон?

3. Евристичне завдання (10 балів). На конференції ВТО в Лісабоні за результатами дослідження "Tourism 2025 Vision" проголошені п'ять перспективних туристичних напрямків ХХІ ст., одним з яких є пригодницький туризм.

Обґрунтуйте умови та можливості розвитку пригодницького туризму в Україні, а також які тури пригодницького туризму будуть затребувані громадянами України.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Таблиця 4

Завдання	Бал	Критерії оцінювання
Завдання 1 (діагностичне) (10 балів)	1-2	Відповідь не надано, вирішення ситуації не запропоновано.
	3-5	Запропоновано вирішення ситуації, але завдання виконано не повністю, відповідь не описано, висновки відсутні.
	6-8	Завдання виконано повністю, запропоновано вирішення ситуації. Відповідь описано, висновки відповідають суті завдання.
	9-10	Завдання виконано повністю, запропоновано вирішення ситуації з детальною аргументацією відповіді. Відповідь чітко описано, висновки обґрунтовані, відповідають суті завдання.

Завдання 2 (ситуаційне) (10 балів)	1-2	Відповідь не надано, питання не розкрито.
	3-5	Теорію питання розкрито не повністю, а відповідь надано, але не обґрунтовано.
	6-8	Теорію питання розкрито, відповідь проілюстровано прикладами з практики.
	9-10	Теорію питання розкрито повністю (демонструється здатність до вивчення, розуміння та переказу матеріалу), а відповідь проілюстровано прикладами з практики та реальними даними.
Завдання 3 (евристичне) (20 балів)	1-4	Завдання частково виконано, проте наведені не вірні поняття та класифікації, запропоновані шляхи вирішення не є логічними, надано невірні висновки, відсутнє логічне обґрунтування.
	5-8	Завдання виконано не повністю, наведені вірні поняття, але допущені помилки в класифікації, не здійснено обґрунтування, надано невірні висновки, відсутній обґрунтований аналіз отриманих результатів.
	9-12	Завдання виконано, наведений вірний понятійно-категоріальний апарат, але надано невірні висновки, відсутній обґрунтований аналіз запропонованих рішень.
	13-16	Завдання виконано, наведені вірні шляхи вирішення завдання, використаний понятійно-категоріальний апарат, розкрита сутність їх складових, здійснено обґрунтування, але відсутня відповідь та/або висновки
	17-20	Завдання виконано, наведені вірні поняття та їх визначення, розкрита сутність складових за класифікацією, здобувач демонструє ґрунтовні знання теоретико-методичних положень, показує вміння ґрунтовно та грамотно формулювати та обґрунтування пропозиції та висновки.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Богатирьова Г. А., Ніколайчук О. А., Романуха О. М., Снігур К. В. Організація туристичної діяльності: методика та практика : навч. посіб. - Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. - 159 с.
2. Гуменюк Г. М., Копилець Д. М., Дівнич О. С. Організація туристичних подорожей: навчальний посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 «Туризм і рекреація» ОПП «Туризм». – Івано-Франківськ: ПНУ ім. В. Стефаника, 2025. – 252 с.
3. Демко В. С., Колокольчикова І. В. Основи туристичної діяльності: теорія і практика: навчальний посібник. – Запоріжжя, 2025. – 207 с.
4. Економіка рекреації та туризму: навч. посіб. / О. А. Сущенко, О. О. Стрижак, Н. А. Дехтяр та ін. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 346 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26223>
5. Опря Б. О. Організація туристичних подорожей: навчально-методичний посібник для студентів 3 курсу природничо-економічного факультету спеціальності 242 Туризм. – Кам'янець-Подільський : ТОВ

«Друкарня «Рута», 2021. – 154 с.

6. Організація туризму : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. М. Перепелюк. – Умань : Сочінський М. М., 2022. – 128 с.

7. Організація туристичних подорожей : навч.-метод. посіб. / П. Кучер, О. Никига, К. Лабарткава, Д. Цесьців, С. Мороз. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2024. – 136 с.

Додаткова

8. Ахмедова О. О., Стрижак О. О. Державне регулювання розвитку морського та прибережного туризму в Україні // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2020. – Вип. 1 (12). – С. 180-196.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27915>

9. Погуда Н. В., Стрижак О. О. Туризм 2022 року: аналіз та перспективи розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – 2023. – Т. 34(73). – № 1. – С. 23-32.
https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/34_73_1/6.pdf

10. Стрижак О. О. Розвиток туризму в контексті формування Індустрії 4.0: визначення взаємозв'язку // Економічний вісник НТУУ "КПІ". – 2021 - № 18.
<http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/238104>

11. Стрижак О. О. Вплив пандемії коронавірусу Covid-19 на туристичну галузь // Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі», 19 - 20 травня 2020 р. – К.: НУХТ, 2020 р. – С. 84-85.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23618>

12. Стрижак О. О. Діяльність туристичного сектору в умовах пандемії COVID-19 // Матеріали ІV науково-практичної конференції Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні, м. Вінниця, ВНТУ, 2021. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27905>

13. Стрижак О. О. Трансформації індустрії туризму в умовах цифрової економіки // Економіка та управління АПК. – 2021 - № 2. – С. 41-49.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27874>

14. Стрижак О. О. Туристичний бізнес в умовах Індустрії 4.0 // «Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: глобальні виклики»: Матеріали ІІІ міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2024. – С. 274-276.
<http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32989>

15. Стрижак О. О., Алдошина М. В. Взаємозв'язок сфери туризму та економічного розвитку суспільства // Традиції та інновації харчування туристів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 10 жовтня 2019 р.: тези допов. / редкол.: О. І. Черевко [та ін.]. – Харків : ХДУХТ, 2019. – С. 87-90.

<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28548>

16. Стрижак О. О., Алдошина М. В. Особливості діяльності туристичних підприємств України // International Scientific Conference "Digital and Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies": Conference Proceedings, January 25th, 2019. Kielce, Poland: Baltija Publishing. – 119-121 pp.

17. Стрижак О. О., Алдошина М. В. Проектування бізнес-процесів туристичного підприємства // Бізнес-Інформ. – 2019. – №3. – С. 170-175. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-3_0-pages-170_175.pdf

18. Стрижак О. О., Нестеров М. С. Система комунікацій в індустрії туризму: когнітивний підхід та соціально-психологічні аспекти // Причорноморські економічні студії. - 2025. - №91. - С. 276-282. http://bses.in.ua/journals/2025/91_2025/48.pdf

19. Стрижак О., Панченко Ю. Інтернет-технології в діяльності сучасного туристичного агентства // Тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції-фестивалю «Нематеріальна культурна спадщина як сучасний туристичний ресурс: досвід, практики, інновації» (м. Київ, 19-20 травня 2022 р.), К.: Вид. центр КНУКиМ, 2022. - С.264-268. https://tourlib.net/statti_ukr/stryzhak2.htm

20. Стрижак О., Собакарь А. Вплив пандемії covid-19 на ресторанну галузь // Проблеми, пріоритети та перспективи сталого розвитку в ХХІ столітті: матеріали XVI міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. - С. 266-268. <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8086>

21. Стрижак О., Чайковський С. Тенденції та перспективи розвитку міжнародного ділового туризму // Економіка та суспільство. - 2024. - № 60. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-116>

22. Aldoshyna M., Stryzhak O. Relationship marketing in tourism // Інфраструктура ринку. – 2020. - № 43. – С. 108-113. http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/43_2020_ukr/22.pdf

23. Dekhtyar N., Stryzhak O. Digital technologies in the tourism services // II International Symposium and Workshop of Applied Business Management and Economics Researches, 12-14 May 2022, Bayburt. – p. 49. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27872>

24. Pohuda N., Stryzhak O. The Feasibility of Assessing The Country's Tourism Development Based on the Use of International Indices // International Journal of Hospitality and Tourism Systems. – 2025. – Vol. 18. – Iss. 1. – P. 133-146. <http://publishingindia.com/ijhts/24/the-feasibility-of-assessing-the-country-tourism-development-based-on-the-use-of-international-indices/32198/87912/>

25. Pugachova M., Stryzhak O. Advertising in restaurant business // Готельно-ресторанний та туристичний бізнес: реалії і перспективи [Електронне видання]: тези доповідей VII Всеукр. студ. наук. конф. (Київ, 18 березня 2021 р.) / відп. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. у-т, 2021. – С. 380-383. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27879>

26. Sayar R., Stryzhak O., Ari Y. O. Jeopolitik riskler, turizm ve ekonomik büyüme ilişkisi: Ukrayna örneği (The relationship between geopolitic risks, tourism and economic growth: the case of Ukraine) // Uluslararası İzmir iktisat kongresi, 12-13 Mart 2021, İzmir. – pp. 5-6. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27906>
27. Stryzhak O. Assessment of the relationship between the tourism sector development and other sectors of economy // Economics of Development (Економіка розвитку). – 2019. – Vol. 2. – 10-18 pp. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27926>
28. Stryzhak O. Tourism and digital technologies: analysis of the relationship // Economic of Development. - 2022. - Vol. 21(2). - P. 42-49. <https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-21-2-2022/turizm-i-tsifrovi-tyekhnologiyi-analiz-vzayemozv-yazku>
29. Stryzhak O., Ahmedova O., Aldoshyna M. The prospects of the marine and coastal tourism development in Ukraine // International Conference on Sustainability Science and Management: Advanced Technology in Environmental Research (CORECT-IJSS 2019). – 2020. – Vol. 153. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015303009>
30. Stryzhak O., Akhmedova O., Leonenko N., Lopatchenko I., Hrabar N. Transformation of human capital strategies in the tourism industry under the influence of Economy 4.0 // Problems and Perspectives in Management. – 2021. – Vol. 19. – Is. 2. – P. 145-156. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19\(2\).2021.12](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.19(2).2021.12)
31. Stryzhak O., Akhmedova O., Postupna O., Shchepanskiy E., Tiurina D. National Brand, Tourism and Human Development: Analysis of the Relationship and Distribution // Journal of Distribution Science. – 2021. – Vol. 19. – Is. 12. – P. 33-43. <http://koreascience.or.kr/article/JAKO202135154064594.pdf>
32. Stryzhak O., Cibák L., Sidak M., Yermachenko, V. Socio-economic development of tourist destinations: a cross-country analysis // Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR). – 2024. - Vol.11. - No.1. – P. 79-96. <https://doi.org/10.15549/jeecar.v11i1.1442>
33. Stryzhak O., Pohuda N. Restaurant brand management in wartime // Economics of Development. - 2023. - Vol. 22. - No. 3. – P. 21-31. <https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-22-3-2023/upravlinnya-brendom-restoranu-v-umovakh-viyni>
34. Stryzhak O., Sayar R., Ari Y. O. Geopolitical risks, GDP and tourism: an ARDL-ECM cointegration study on Ukraine // CES Working Papers. – 2022. – XIV(1). – pp. 85-113. https://ceswp.uaic.ro/articles/CESWP2022_XIV1_STR.pdf
35. Stryzhak O., Yermachenko V., Cibák L., Sidak M. (2025). Digitalisation of the Tourism Industry and Self-Employment: Challenges of the Gig-Economy // Tourism and Hospitality, 6(1), 4. <https://www.mdpi.com/2673-5768/6/1/4>
36. Tourism and Hospitality in Conditions of Digital Economy: Problems and Perspectives [Electronic resource] : monograph / K. Naumik-Gladka, O. Sushchenko, O. Stryzhak [et al.]; Simon Kuznets Kharkiv national university of economics. — Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2023. — 233 p. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30157>

Інформаційні ресурси

37. Інформаційний розділ Всесвітньої Туристичної Організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.world-tourism.org.
38. Інформаційний розділ з туризму в Internet. – Режим доступу : www.travel.net.
39. ПНС з навчальної дисципліни «Організація туристичних подорожей». – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=3330>